

Het ontstaan van den Braakman.

't Was een Januaridag van 't jaar 1440. Willem, de veerman der Honte, keerde van den dijk huiswaarts, blijde dat hij zijn dagtaak achter den rug had, want hij was zeer vermoeid. 't Had den ganschen dag hard gewaaid en slechts met de grootste krachtsinspanning was 't mogelijk geweest de boot van den eenen oever naar den anderen te brengen. En toch had Willem heden wel twintig maal die reis moeten doen. Nu, de passagiers waren mild geweest, en onze vriend droeg in den diepen broekzak een zware beurs. Tevreden trad hij zijn woning binnen, waar vrouw Maryke hem wachtte, bezig haar kindje uit te kleeden.

Willems moeder, die bij haar zoon had ingewoond, was kort na de geboorte van haar kleinzootje gestorven. Maryke's ouders verbleven in 't godshuis te Biervliet, waar ze zich met hun spaarduitjes een plaatsje hadden gekocht en nu rustig en toch vrij leefden.

— Zet u bij 't vuur, Willem, zei Maryke vriendelijk. Ge zult wel afgemat zijn. Ik zal nu ons Daantje in zijn kribbetje leggen en dan dadelijk 't avondeten opdisschen.

— Geef mij den kleine nog even, sprak de man, en hij liet het kind op zijn knie rijden, zoodat het kraaide van vreugde.

— Pas op, Willem, wind het niet zoo op, 't zal moeilijk in slaap geraken, vermaande de bezorgde moeder, die nu weldra haar lieveling in zijn houten wiegske legde, en dan brood en spek uit de schapraai haalde en een eenvoudige tafel dekte.

— Er zijn veel reizigers geweest, nietwaar? hernam ze. Wat zou er gaande zijn?

— Ik houd hen voor vluchtelingen. Sinds den opstand der Bruggelingen tegen graaf Philips zwerven veel bannelingen rond. En ik heb vernomen, dat Philips weer streng is geworden en alle verdachten laat aanhouden. Geen wonder, dat velen, die wat op hun kerfstok hebben, zich in veiligheid stellen en liever langs de kleine veeren gaan dan uit drukke havens te vertrekken.

— Altijd die beroerten, zuchtte Maryke.

— Ja, helaas, maar Philips van Burgondië is niet immer rechtvaardig. Hij eischt zware schattingen en heeft maling aan de keuren. Geen wonder, dat er veel ontevreden zijn! 't Wordt weer zwaar weer, Maryke.

— Ja, de wind buldert. Verwacht ge storm?

— Ja, maar de dijk is stevig.. en in den winter komt een storm spoedig op, maar neemt soms ook weer vlug af.

— Zet u, bij tafel Willem, wij zullen vroeg ter ruste gaan, ik zie dat ge vermoeid zijt.

— Ja, 't was zwaar roeien, maar zwaar is ook mijn beugel, en de veerman legde glimlachend zijn welgevulde beurs op tafel. Maryke sloot het geld in de kas, zich nu al voornemend zeer spaarzaam te zijn, want op goede dagen volgden ook kwade.

Geen half uur later heerschte de diepste stilte in de hut, maar buiten bulderde vervaarlijk de wind en huilden de golven der opgezweepte Honte.

Pas was Willem in slaap, of een luid gebons op de deur deed hem wakker schieten en 't volgende oogenblik stond hij al op den vloer.

— Om Gods wil, doe open! riep men.

Willem gehoorzaamde dadelijk. Een man stormde binnen en smeekte:

— Zet mij over!

— Met dat weer? zei Willem. Gij waagt uw leven, heer!

— O, bij de Passie onzes Heeren, talm niet... de soldaten van den hertog zitten mij op de hielen!

— Willem, gij kunt nu niet overvaren! klonk de stem van Maryke. Hoor, hoe de wind buldert!

— Dan moet ik sterven als een misdadiger, hernam de vluchteling wanhopig. En toch deed ik niets anders dan de rechten van mijn volk verdedigen. O, mijn moeder, mijn bruid! Maar neen, ik wil het uiterste wagen, hier is geld, veel geld... geef mij uw boot, gij kunt een nieuwe koopen.

— Alleen varen? Maar, heer...

— Dan heb ik toch één kans om te leven; blijf ik, dan ben ik een man des doods! Breng mij naar uw boot, doe het uit deernis met mijn moeder en mijn bruid!

— Maryke! zei de veerman.

Eenige oogenblikken heerschte stilzwijgen.

Maar de vrouw had den toon, waarop Willem haar naam noemde, begrepen, en reeds den korten, maar hevigen strijd gestreden, en ze sprak moedig:

— Willem, zet den heer over, doen wij onzen plicht... toef niet langer!

En de veerman talmde niet meer. Gevolgd door den vreemdeling, worstelde hij tegen den wind in, besteeg hij den dijk en weldra dobberde de ranke boot op de baren. De vluchteling had ook een riem gegrepen en hij riep, om zich verstaanbaar te maken:

— Goede man, zet mij over waar ge wilt! Als ik maar in Zeeland ben! Vandaar bereik ik gemakkelijk den vreemde....

't Was een gevaarlijke tocht en vooral toen de boot een eind de Honte op was en de inzittenden de beschutting van den dijk

niet meer hadden, moest er geweldig geroeid worden, om den tegenstand van den wind en ook van den stroom te overwinnen. Nu en dan kreeg 't'vaartuig hevige stooten, en al Willems kunde en behendigheid werden vereischt, om niet omver te slaan. Golven sloegen over boord en weldra zaten beide mannen tot aan de enkels in 't water; de veerman droeg groote vetleeren laarzen en had er geen hinder van, en de vreemdeling dacht wel aan iets anders dan aan een paar natte voeten.

Willem schreeuwde soms een kort bevel, want telkens moest hij den kop van de boot in den wind brengen, om te veel afdrijven te voorkomen, want hoe meer men 't midden van de Honte naderde, hoe sterker ook de stroom werd. Wind en regen geeselden den mannen 't gelaat. Zoo gelijkmatig mogelijk bogen de roeiers zich over hun riemen en richtten ze 't lijf dan achterwaarts; Willem hoorde den vluchteling van inspanning hijgen, en hij gevoelde deernis met den jongen man, die de verbanning koos boven verslaafschheid.

— Pas op! schreeuwde Maryke's echtgenoot eensklaps, toen hij een hooge golf zag aanrollen.

De boot kreeg een geweldigen slag, helde vervaarlijk over, doch rechte zich weer, schoot omhoog, daalde dan, lag daarna vaster, maar stond halfvol water.

— Geef mij uw riem, riep Willem. Hier is de hoos, gij moet hoozen!

— H. Maagd Maria, ik meende, dat we vergingen! antwoordde de vreemdeling ontsteld. O, beste man, ge wáagt uw leven voor mij!

— Hoozen, hernam Wil'em, en wees op uw hoede, er zullen nog stortgolven komen.

De veerschipper roeide nu alleen en zijn arbeid was zwaar, maar hij bewaarde zijn kalmte, al begon 't soms in zijn hoofd te bonsen, 't gevolg van zijn afgematheid na een drukken dag.

Maar de boot was reeds verder dan Willem gehoopt had en 's veermans geoefend oog ontdekte den vagen vorm van een dijk. Met meer moed nog trok hij aan de riemen en weldra bereikte hij land.

— Gered, mijnheer, zeide zei hij tot den vreemdeling.

— Zijn we er? vroeg deze juichend.

— Ja, maar we zijn tamelijk ver van den weg, die door dit eiland loopt. Ga rechts langs den dijk, ge zult den weg dan vinden en volg dien, ge bereikt Reimerswaal, waar er genoeg gelegenheid is om verder te reizen.

— Goede man, ik heb geld in uw woning gelaten. Meer kan ik niet geven thans.

— 't Is te ruim betaald, heer...

— Neen, gij hebt mij 't leven gered... Hoe is uw naam?

— Och, waartoe...

— Noem mij uw naam! Laat mij weten, wie mij het leven redde.

— Ik heet Willem Heinsz.

— Ik zal u later uw dienst vergelden, goede man, thans heb ik te weinig geld bij mij.

— Spreek niet langer over loon, heer, ik deed mijn plicht. Vaarwel nu, en bedenk, dat Philips van Burgondië ook graaf van Zeeland is.

De vluchteling beklom den dijk en daalde langs de andere zijde af, en Willem, na eens flink gehoosd te hebben, aanvaardde den terugtocht. De wind was hem nu gunstiger, maar de Honte werd woeliger en de veerman roeide zoo vlug hij kon, wetende dat de storm in kracht toenam,

Veilig bereikte hij den dijk; hij trok zijn boot aan de landzijde.

— Morgen is dit weer niet bedaard, mompelde hij. Van slapen zal er niet veel komen.

Toen Willem zijn huis genaderd was, hoorde hij daar binnen luid getier.

— Zou er nu nog volk zijn? vroeg hij zich ongerust af. Nogmaals overvaren, neen ik kan niet meer, waarlijk ik kan niet meer!

Vlug trad hij binnen en hij ontstelde, want krijgslieden vulden het kleine vertrek, en een hunner riep lachend:

— Ziet ge wel, dat de muis recht in de val loopt.

— Doe mijn man geen leed! smeekte Maryke, wie de ruwe soldaten gedwongen hadden bier te schenken en brood met spek op te dissen.

— Wat wilt ge van mij? vroeg de veerschipper bedaard.

— Ha, gij zet vijanden van den graaf over den stroom, gij helpt verraders en samenzweerdere! tierde de aanvoerder.

— Ik oefen mijn beroep uit, hernam Willem nog bedaard. Wie het vraagt, zet ik over.

— Zoo, maar wij zullen u ergens anders heenzetten, en ge kunt dan eens kennis maken met het beroep van den beul! Jongens, bindt dien kerel!

— Met welk recht? vroeg Willem. Ik ben een vrij man.

— We zullen het u anders toonen..

— Pas op, nader mij niet! schreeuwde Maryke's echtgenoot, zijn mes trekkend.

— U nog verzetten tegen de dienaren van den hertog, of behoort ge soms ook tot de partij der oproerkraaiers? Wij weten, dat gij meer vijanden naar Zeeland hebt gebracht..

— Ik ondervraag nooit een reiziger, ik ben geen schout. Laat mij met rust, en zoo ge u niet wel kunt gedragen, gaat dan onmiddellijk heen!

— Die waterrat heeft hooge noten op zijn zang! Bindt hem dan toch, mannen! hernam de aanvoerder.

Willem poogde tegenstand te bieden en Maryke wilde hem ter hulpe snellen, maar de krijgslieden waren talrijker; spoedig lag de veerschipper gebonden op den vloer en Maryke bewusteloos nevens hem. Het kindje was ontwaakt en begon luidkeels te schreien.

— Zet die wieg buiten! gebod de harteloze overste. Wij willen hier den morgen afwachten, want we zijn allen doodop van dat jagen achter die verraders, maar deze helsche muziek kunnen we missen.

't Geschreeuw van den kleine scheen machtig te werken op 't moederharte.. Maryke opende de oogen, sprong recht en greep haar kind uit de wieg, die een der soldeniers buiten de hut wilde brengen.

— Die schreeuwelelijk moet zwijgen! tierde de aanvoerder.

Maryke suste haar wicht en zette zich somber in een hoek van 't vertrek. Haar Willem gevangen! De krijgslieden waren eenigen

tijd na zijn vertrek met den vluchteling, aangekomen en hadden geweldig gevloekt, toen ze bemerkten, dat de vogel gevlogen was. Ze zouden Willems komst afwachten, niet om ook over de Honte te varen en hun prooi in Zeeland na te jagen, want daarvoor vreesden ze te zeer den stormenden vloed, maar om den veerman gevangen te nemen en zoodoende toch niet geheel platzak terug te keeren. En Maryke bedacht met ontzetting wat het lot van haar braven man zou zijn. Ze martelde haar hoofd, om een redmiddel te vinden, doch te vergeefs.

Eenige soldaten sliepen, anderen speelden onder 't drinken... en de storm deed de hut op haar grondslag schudden en daveren. Het weer verergerde van uur tot uur. De slapers werden wakker, de spelers zwetsten niet meer, allen luisterden angstig naar den bulderenden wind.

— De klok luidt... er is nood! riep eensklaps ontsteld Maryke.

— Wat bazelt ge? Welke nood is er? vroeg de overste.

— Een dijk moet doorgebroken zijn! riep Willem. Het land overstroomt... hoor, de klok stormt... dat is te Biervliet... andere klokken zullen ook luiden... Ja, er is nood... de dood loert...

De krijgslieden sprongen op, allen hevig verschrikt, want ze kenden dit wonderbaar land met zijn stroomen en dijken, zijn streken en moerassen niet, en ze gevoelden doodsangst voor 't water.

— Wat moeten we doen, wijf... spreek! tierde de overste.

— Ik weet het niet... hij alleen kan u helpen! antwoordde Maryke, naar haar man wijzend.

— Ontbindt hem! gebood de aanvoerder.

Willem was vrij.

— Breng ons in veiligheid, dan zullen we uw leven sparen, sprak de overste.

— Komt naar buiten... vlug, Maryke... wikkel Daantje in een doek!

Allen snelden uit de hut. De nieuwe dag schemerde, maar een geweldig noodweer heerschte.

— Daar is 't water al! kreet Willem. Langs hier, Maryke, geef mij 't kind... Vlug allen... te laat, te laat... het water is er!

— Wat dan? tierden de soldaten in doodsangst.

— Klimt op 't dak van mijn huis, ik ga mijn boot halen... vlug, 't water rijst... Maryke, help mij!

De krijgslieden stormden weer de woning binnen en vluchtten naar den zolder. Willem en zijn vrouw snelden naar den dijk, plassend door 't water, dat hun reeds tot aan de knieën reikte en zeer snel steeg. De echtgenooten klommen in hun vaarttuig, en Willem bracht het spoedig van den gevaarlijken dijk weg, want hier dichtbij moest een bres zijn, waardoor 't water der Honte met geweld binnenstroomde. Ook elders waren de dijken bezweken. Waarom luidde anders de klok van Biervliet?

Maryke drukte haar kind tegen de borst. Willem roeide uit alle macht. Nu de dood hem en de zijnen bedreigde, scheen de veerman weer met nieuwe kracht beziel.

— En zij ginds? vroeg de vrouw, naar heur woning wijzend.

— Kan ik niet redden!... En zij verdienen hun lot! Sloegen ze u niet in doling? En Daantje wilden ze in dit noodweer buiten zetten? En mij naar den beul voeren! Neen, zij verdienen 't niet.. laat hen omkomen!

— Willem, zij zijn menschen...

— Ja, maar ik kan hen niet redden, ik kan niet, de boot is te klein. Nader ik het huis, dan willen ze allen tegelijk mee... Ze zullen u met Daantje in den vloed stooten! Denk niet aan hen, Maryke!

— Moeten ze dan verdrinken?

— Hadden ze deernis met ons? Zij zijn beulen!

— Willem, vergeld geen kwaad met kwaad...

— Moeten wij ons dan offeren voor hen! Ons leven is nu al bedreigd! Was de boot groot genoeg, misschien redde ik hen... maar nu is er niet aan te denken! Als wij maar Biervliet bereiken kunnen!

Ja, 't was een gevaarlijke tocht over het overstroomde land, gevaarlijker nog dan die laatste reis op de Honte... Rukwinden

stooten 't bootje bijna omver, golven sloegen woest over de inzitenden, en terwijl Maryke met haar linker hand heur kind tegen zich drukte, hoosde ze met haar rechter het water weg. Andere vaartuigen nog dobberden op de golven. Uit boomen, en van daken klonken wanhoopskreten, het angstgeschrei van hen, die geen bootje hadden. Willem redde een gezin en toen was zijn schuit vol. Hij kreeg nu twee helpers om te roeien.

Koeien loeiden, ossen brulden, schapen blaatten, honden blaften, 't doodsgeschreeuw van dieren, welke angstig worstelden tegen den vloed. Maar uit 't water klonk ook wanhoopsgekrijt van menschen, die van daken of uit boomen geslingerd waren.

't Was een afgrijselijk tooneel. En al maar door bulderde de wind en rees huilend het vernielende water!

Na uren van geweldige krachtsinspanning bereikte Willem eindelijk Biervliet, waar 't water door de straten joeg en de bewoners ook verschrikt naar de bovenste verdieping waren gevlucht. Ja, Biervliet werd eveneens bedreigd, maar hier althans was men eenigszins beschut tegen den geweldigen wind, hier waren hechte, steenen gebouwen, hooge daken en torens.

Willem leidde vrouw en kind naar 't Godshuis, waar de oude lieden op den zolder geweken waren.

Maryke's ouders ontvingen hun geliefden met gejuich, want ze hadden al 't ergste gevreesd.

— En die soldaten, Willem? vroeg Maryke.

— Denkt ge nog aan hen?

— Ja, hoordet ge hun geroep, toen wij wegvoeren? Nog klinkt het mij in de ooren! Willem, moeten die ongelukkigen verdrinken? Zou er niets te doen zijn voor hen? Maar ik eisch te veel, Willem, gij zijt zoo afgemat en ge moogt uw leven thans niet meer wagen! Doch ik dacht aan hun angst en 't was mij of ik hun geschrei hoorde.

Willem Heinsz voer met zijn schuit door de straten van Biervliet. Zou hij dan nogmaals dien tocht moeten wagen? Was hij verplicht

zich aan gevaar bloot te stellen voor die ruwe, hartelooze kerels? Neen, verplicht niet, doch Maryke had gelijk... men mocht geen kwaad met kwaad vergelden. De veerschipper zag een schuit van de stad, bemand door een schoutsknecht en gehuurde roeiers. Hij zei den schoutsknecht, dat in den overstroonden polder soldaten van den graaf in nood verkeerden en bood aan, den redders den weg te wijzen. De schuit zeilde uit. En weer dobberde Willem op de golven. Nu zag hij pas de uitgestrektheid der ramp. In korten tijd was het land een zee geworden. Zoo ver de blik reikte, water, niets dan water!

En ginds, meer oostwaarts van Biervliet, scheen de verwoesting nog grooter. De zee had er den bodem weggeslagen, den grond uitgehold. Een der matrozen peilde, voor zoover dit mogelijk was op het heen en weer geslingerde, rijzende en dalende vaartuig.

— Zeker wel twintig voet! riep hij ontsteld. Ziet gij ergens huizen of boomen staan?

Het water bedekte ze.

— Dan behoeven wij niet verder te varen, sprak Willem, mijn huis was maar laag. Doch de soldaten drijven misschien rond.

De tocht werd dus voortgezet. Willem herkende de streek niet meer. De dijk langs de Honte was verdwenen, stroom en land waren een; van den toren zijner parochiekerk zag hij geen minste spoor. Overal dreven planken, meubelen... lijken van menschen en dieren ook.

— Daar! riep de veerschipper. Hij sloeg een haak uit, hief iets uit 't water op.

— Een krijgsman! klonk het.

— De aanvoerder is het, mompelde Willem. Verdronken, zooals zijn ruwe kerels.

Hij liet 't lijk weer vallen...

De boot keerde terug. Willem lag onmachtig in het vaartuig; hij had te veel van zijn krachten geëischt en Maryke kreeg op den zolder van 't Godshuis een kranken echgenoot te verzorgen.

In dien geduchten watervloed, van den 22en Januari 1440 werd veel land met dorpen en hoeven verzwolgen. Toen vergingen Eertinge, Peerboom, Moerkerk en andere plaatsen van de Vier Ambachten. Ten O. van Biervliet had de Honte een nieuwen inham veroverd en het volk, denkend aan de woede der baren, noemde den golf de Dullaard, welke naam later veranderde in Braakman.

* *
*

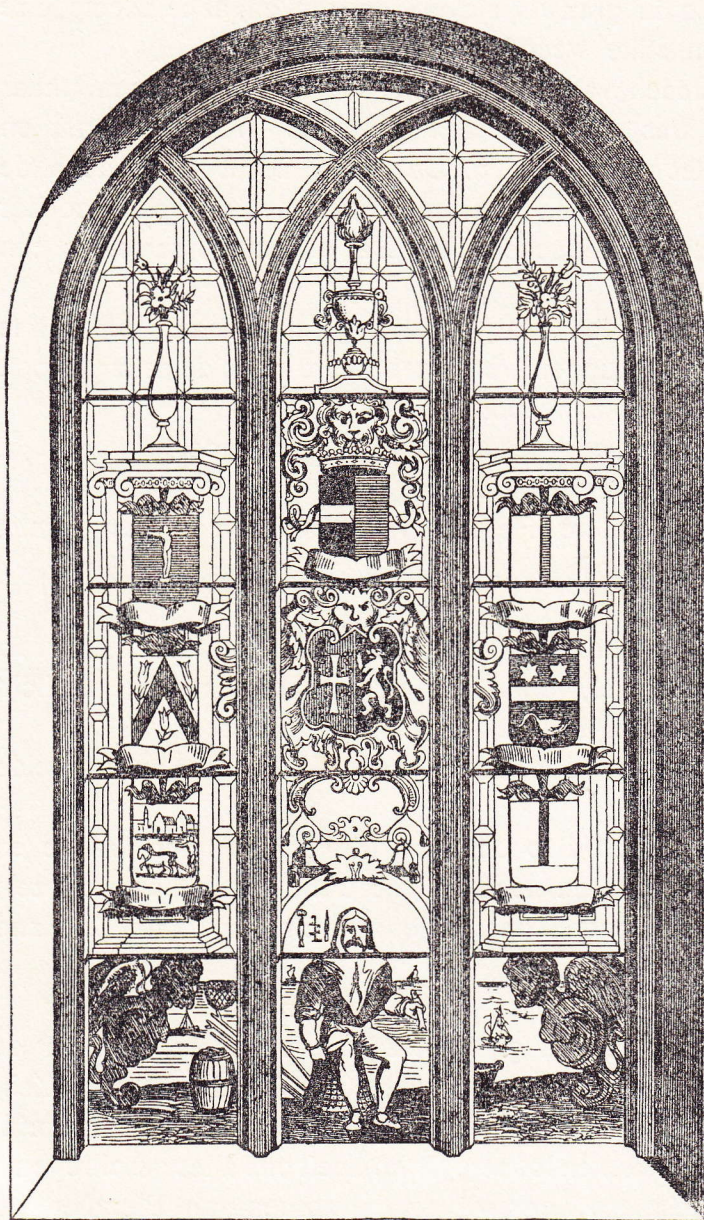
Biervliet was in dien tijd een der bloeiendste steden van Vlaanderen, welvarend door zeevaarthatel, zoutnering en vooral haringvisscherij. Ongeveer drie vierde eeuw voor het tijdstip van ons verhaal leefde hier Willem Beukelsz, die het kaken der haring uitvond, waardoor deze visch voor bederf bewaard kon worden en van toen af een zeer belangrijk handelsartikel werd, zoodat de vreemdelingen van de Vlamingen en Hollanders zegden, dat ze meer goud haalden uit de zee, dan andere volkeren uit de aarde. Nu is Biervliet een stil stadje, door polders van de Braakman gescheiden en levend van den landbouw. Een geschilderd raam der Hervormde Kerk herinnert den bezoeker nog aan Willem Beukelsz, die voorgesteld wordt, zittend op een omgekeerde vischmand; op 't hoofd draagt hij een kap; hij is gehuld in visschersgewaad, houdt in de linkerhand een haring en in de rechter een kaakmesje. Op den achtergrond ziet men vaartuigen. Het raam toont ons ook verscheidene wapens.

Karel V bracht hulde aan den beroemden Vlaming door diens graf te bezoeken, in gezelschap zijner beide zusters, en er een haring te nuttigen.

Den 24^{en} Mei 1862 zag men Neerlands vorst, Willem III, voor 't kerkraam.

Een andere gedachtenis aan 't vroeger bedrijf bemerkt men op den stadhuistoren, wiens windwijzer een haring verbeeldt.

Maar toen Willem Heinsz met vrouw en kinderen naar Biervliet

Kerkaam te Biervliet.

vluchtte, en er zich na de ramp vestigde, zag men nog honderden haringjagers in de haven, en in menige straat en steeg hoorde men 't geklop der kuipers; gestrengestadsambtenaren gingen rond om de vaten te merken, handelaars kwamen 't zeebanket opkopen, en de haring bracht welvaart in de stad.

Maar Willem genoot nu geen welvaart. Hij lag krank in de nauwe bedstede van 't arm huizeke, waarvan 'thuurgeld hem nog te zwaar viel...

En Maryke zat droevig bij de wieg.. neen den bak, waarin haar

kindje sliep, gehuld in grauwe, sjovele doeken, en, al bemoedigde ze haar echtgenoot, in stilte weende ze dikwijls.

Zeker, uit de steden van Vlaanderen was hulpe gekomen, maar op vele plaatsen was de nood zoo groot en Willem Heinsz en Maryke konden niet gaan bedelen. De vrouw zocht werk, doch de verdiensten waren gering en haar man kon niet herstellen zonder verkloekend voedsel. Verkloekend voedsel als men nauwelijks een korst brood koopen kan!

Zekeren namiddag, toen Maryke zich gereed maakte om uit te gaan, hopende iets te kunnen verdienen, werd er op de deur geklopt. Een visschersgezel stak zijn hoofd binnen en zei:

— Vrouw, hier zijn twee bezoekers, die bij u moeten wezen.

— Bij mij? vroeg Maryke verbaasd.

— Ja, zeker, bij Willem Heinsz, vroeger veerman der Honte. Uw man heet toch alzoo?

— Ja.

— Mogen wij binnentreden? vroeg een reeds bejaarde, eerwaardige dame, die vergezeld was van een schoon meisje, wellicht twintig jaar oud. Willem Heinsz? hernam de oudere.

— Mijn man, daar in de bedstede, heet Willem Heinz, stamelde Maryke.

De oude dame scheen diep ontroerd. Ze ging bij den kranke en nam diens vermagerde, en toch eeltige hand in de hare, en zei:

— Gij hebt een jongen man, een vluchteling, naar Zeeland gebracht?

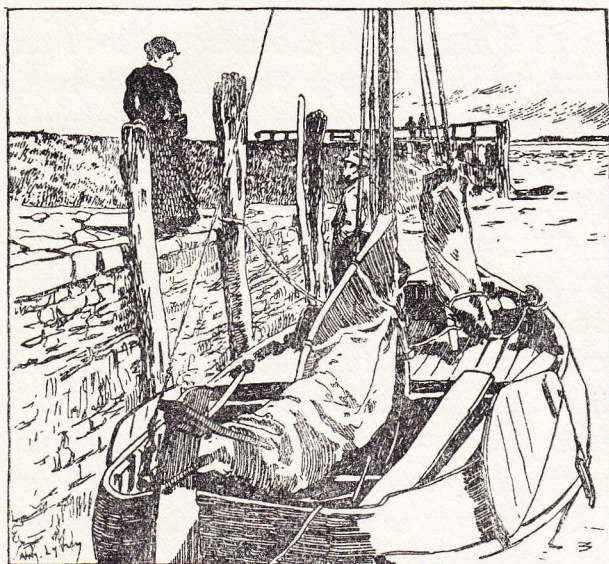
— Den avond van den storm, sprak Willem.

— Hij was mijn zoon en gij hebt zijn leven gered, hernam de vrouwe... Ik ben zijn moeder... gravinne van Loodal.. Ja, gij hebt mijn eenig kind 't leven gered... en wij, zijn moeder en zijn bruid, komen u daarvoor danken en loonen. O, hij heeft ons alles geschreven.. hij is nu in Engeland... en wij zeilen morgen van Biervliet uit, naar hem heen... hij kan niet leven onder 't harde juk van den Burgondiër en wij willen bij hem zijn.. Men zei ons, dat uw huis

vernield was in den storm, en dat gij in gevaar hebt verkeerd, dat de achtervolgers van mijn zoon u reeds gevangen hadden genomen..

Het echtpaar luisterde verrast toe. Er was maar één stoel in het vertrek en Maryke bood dien de oude dame aan en zei verontschuldigend tot de jongere:

— Wij hebben ons huisraad verloren, jonkvrouwe...

Mosselschuit aan de kaai.

— Arme lieden, wat hebt ge veel geleden! antwoordde het meisje met innig medelijden. Wij zijn u veel schuldig! Het leven is ons nu weer licht... 't had zonder uw hulpe zoo duister geweest...

En neen, 't was geen almoes, 't was eerlijk verdiend loon, dat Willem Heinz nu aannam uit de handen dezer dankbare vrouwen, want hij had 't leven van een zoon, een verloofde, van een dierbaar wezen gered. En Willem Heinz, genas door verkloekende middelen, en kocht een haringschuit en als visscher verdiende hij ruim zijn brood.

* * *

Door dien geweldigen storm ontstond, zooals wij zeiden, de Braakman, welke nog bestaat, zooals ge op de kaart ziet, maar al veel kleiner geworden is, want de mensch neemt 't geroofde land terug, om het te bebouwen en er rijke oogsten op te winnen.

Philippine, het stadje, zoo bekend om zijn mosselhandel, lag vroeger aan de Braakman, maar is er nu van gescheiden door een polder, doch er mede verbonden door een gegraven kanaal. De mosselschuitjes zijn in België wel bekend, ofschoon men er meer ziet van Bruinisse en Tholen dan van Philippine, dat zijn mossels per trein verzendt. In 1900 hebben wij een feestje medegevierd in een polder, door den mensch op de Braakman veroverd. Die polder had voor 't eerst vruchten gedragen, en wel welig koolzaad, dat al vroeg de pracht zijner gele bloemen ten toon had gespreid en nu, in Augustus, rijp was en op groote zeilen gedorschen zou worden. Een boer, die ook „zaad dorschte” had ons uitgenoodigd hem en zijn gezin te vergezellen, want de gansche familie ging ter plaatse, en wij reden in de witgekapte „sjeeze” over de dijken en welverzorgde grintwegen naar het vroolijk tooneel. Want, ja, vroolijk waren de dorschers, en vroolijk de boeren, die toezagen, en vroolijk, de kooplieden, die 't zaad kwamen keuren. 't Was of ieder vreugde gevoelde, over deze overwinning door den mensch op de zee behaald. En wij dachten aan de geschiedenis van Noord-Vlaanderen en Zeeland, aan al die drama's, in de kronieken zoo eenvoudig en toch zoo ontroerend vermeld. 't Was ons, of we den storm hoorden bulderen en de golven huilen, en de menschen angstig roepen, of we vluchtelingen zagen op vliedbergen, boomen, daken, torens, turend naar de bootjes, waarin moedige kerels met wind en water worstelden, om redding te brengen. Zoo'n polder is als een geschiedenisblad, waar veel op te lezen staat, veel van wee, maar ook veel van kloekheid en naastenliefde.

Welk een vreedzaam tooneel nu, dat zaad dorschen, dat vieren dezer zegepraal!

En tegen den avond vergezelden wij den boer van Zeeuwsch-Vlaanderen en zijn gezin naar Philippine, waar we onthaald werden op heerlijke, blanke mosselen met wittebrood. Zooals we zeiden, heeft Philippine voor zijn visschers een kanaal verkregen.

Aan de Braakman op Hollandsch gebied ligt nog een mossel-

haventje, Bouchautshaven genoemd naar het Belgisch dorpje Bouchaute, waar dus landgenooten zich op 't mosselbedrijf toeleggen.

Meermalen wandelden we langs den dijk van de Braakman, tot nabij Biervliet, en op een fraaien Zomerdag is dit een heerlijk tochtje, vooral voor den stedeling, die uit de drukte en 't gewoel komend, hier vrede en kalmte vindt, terwijl 't oog voortdurend geboeid wordt door de blinkende, en blekende watervlakte.

Zoo wordt het land weer veroverd. Biervliet is ook al zijn kade kwijt en van een havenstadje is het een landbouwgemeente geworden, waar de bewoners een

Boerin v. Zeeuwsch-Vlaanderen.
bedoord leven leiden.

A. HANS.

DE SCHELDE VRIJ!

(VERHALEN VAN DE SCHELDE).

SCHELDE VRIJ

Door A. HANS

L. OPDEBEEK — Uitgever — ANTWERPEN